

FOLK OG LAND

Nr. 5 - 1953 - 2. årgang

Abonnementspris: Kr. 16,— pr. år, kr. 8,— pr. halvår, kr. 4,— pr. kvartal.
Annonsepris: 32 øre pr. mm.
Utkommer i Oslo hver lørdag.

Lørdag 7. februar 1953

Hør kommunistene i Flesberg mottatt VÅBEN?

Justisministeren blir spurt om hva som er gjort med saken

En stortingsrepresentant innleverte den 30. jan. et spørsmål rettet til justisministeren om hvad som var gjort med påstanden om at kommunistene i Flesberg hadde mottatt våpenslipp. Grunnlaget for interpellasjonen er de rykter og påstander som går i Flesberg om kommunistiske våpenslipp og lagring av ulovlig våpen i Flesberg kirke. Det har vært foretatt undersøkelser av politiet og det har til og med vært nattlig rassia hvor også hjemmevernet deltok. Imidlertid forholder politiet seg taust tross forespørsler fra arbeiderpartiavisen «Fremtiden» i Drammen og kommunistavisen «Friheten» i Oslo.

«Friheten» har behandlet saken som viktig stoff på første siden og vi gjengir her avisens syn på saken:

De uhyrlige påstander om kommunistisk våpenslepp og lagring av ulovlige våpen i Flesberg kirke, har i lang tid vært gjenstand for samtaler og skumlerier i den ellers så fredelige og vesle bygd Flesberg. Det som har gitt disse påstander og rykter enda mer næring er uten tvil politiets og heimevernets rassia etter våpen i den nevnte kirke og at det har trukket så lenge ut med etterforskningen.

Vi tviler ikke på, at politiets overvåkningssentral i Oslo med inspektør Asbjørn BRYN og politimester WELHAVEN i spissen, har hatt en hånd med i spillet. Denslags rykter og tåpeligheter hører jo inn under deres jurisdiksjon. Det er vel også av den grunn, at Kongsbergpolitiet ikke vil fram med vedkommende person som brakte ryktene for politiets ører og var foranledningen til den nattlige razzia.

Det har hittil vært umulig for de som er blitt rammet av disse fantastiske og grove be-

skyldninger å få renvasket seg.

Det er farlig å ha bil i denne vesle kommune; en yngre mann som var observert ute med bilen sin på nattetid — ble av bygdesladderens straks satt i forbindelse med affæren. En uskyldig fisketur skal også ha gitt støtet til nærmere undersøkelser.

Det avgjørende »bevis» ligger i at det ble observert lysstråler oppe på en ås i bygda. Det kunne naturligvis ikke være noe annet enn signaler

det hele dreidde seg om en kar som hadde lyst inn i et revehi med en lommelykt.

Statsadvokaten i Buskerud, BULL, forteller til «Friheten» at han vet ikke hvor saken ligger for øyeblikket. Han har hatt den en gang til

(Forts s. side)

Da
Johan Bojer
sa sin mening

Nedenstående utdrag av Johan Bojers artikkel i Norges Handels- og Sjøfartstidende den 6. oktober 1940 om boken til oberst Getz: Krigen i Trøndelag, bør ikke gå i glemmeboken, da den gav uttrykk for en meget utbredt oppfatning blandt virkelige nordmenn i 1940. NB! før de «gode» var begynt å bedikte seg selv.

Johan Bojer skrev:

«Den som vil lese sanferdige eventyr vil her finne spennende underholdning. Det er eventyr mer fantastisk, mer utrolig enn noe av H. C. Andersen eller Grimm. Og allikevel er det hele så uhyggelig sandt, dessverre. Og når boken hittil ikke har rusket sinnene mer op, så er det vel fordi vi går utenom som bøygen. Vi vil ikke se sanheten i øynene. Vi sysselsetter oss med alt det grufulle som skjer ute i verden, men luk-

(Forts s. side)

Sovjetopplysninger om Forbundet!

Den 8. januar sendte «Tass» telegram til Norsk Telegrambyrå — som så sendte det videre til de norske aviser sålydende:

De norske fascister, som benytter seg av den beskyttelse de norske myndigheter yter dem, har i den senere tid utvidet sin åpenlyse virksomhet. Quislingpartiet, som er gjenopprettet og har fått tillatelse til å eksistere lovlig under navnet »Forbundet for sosial oppreisning», har nå begynt å gjenopprette sine gamle organisasjoner, skriver Tass.

Tass-telegrammet behandler Morios og Seufferts flukt og forteller at det i Norge er opprettet en vidt forgrenet underjordisk Quislingorganisasjon, som samarbeider med lignende fascistiske organisasjoner i andre skandinaviske og vest-europeiske land.

Nesten alle quislinger som har sont sin straff kan få arbeid i stat eller kommune. Etter pressemeldinger å dømme har man til hensikt å trekke quislinger inn i hæren for å kunne benytte seg av deres erfaringer fra Hitlerstyrkene.

Som man ser har Tass sine opplysninger fra Oslo, og det skulle være meget interessant å vite hvem det er som er så «godt» orientert om Forbundets arbeide og organisasjon.

Vi tipper at det er «Verdens Gang»'s førsteside for en tid siden som har virket inspirerende på Tass' norske medarbeider som jo er forpliktet til å sende passende stoff om norske forhold for bruk i den interne propagandaaen i Sovjet.

UNESCO-FRANCO-SPANIA

Litt om bakgrunnen og vår egen reaksjon

Medlem av den norske delegasjon til UNESCO's generalforsamling, da Spania blev innvotert, Hans Mohr, skriver i «Dagbladet» bl. a.:

«Man er rystet over at en diktaturstat er innvotert i UNESCO. Skal vi — for å være ærlige — se litt nærmere på UNESCO's medlemmer. Av europeiske stater er Ungarn, Tsjekkoslovakia og Jugoslavia medlemmer av UNESCO. Polen har nylig meldt seg ut. Minst fem av de søramerikanske stater som er medlemmer av UNESCO, har mer eller mindre diktatur. Dertil kommer en rekke araberstater med Egypt og Syria i spissen. Sør-Afrikasambandet kunne også nevnes i denne forbindelse. — Hvis Sovjet-Samveldet ville søke om medlemskap av UNESCO, ville det sikkert bli innvotert. Og de som nu skriker høyest mot Franco, ville da kanskje holde seg tause. Eller for å

sitere Finn Moe («En Verden» nr. 5, 1952):

«Det ligger tvert om i sakens natur at da er det nettopp stater med forskjellig styresett, forskjellig politisk tradisjon og oppfatninger som må bringes sammen, for det er nettopp blant stater med helt motsatt politikk at muligheten for konflikter er størst».

Skulle full oppfyllelse av UNESCO's pakt være betingelse for å bli akseptert, ville ikke en eneste av de nuværende medlemsstater kunne være med, heller ikke Norge. Betingelsen for å bli medlem må være at man anerkjenner UNESCO's ideer, og så må det foreløpig bli overlatt til den enkelte stats evne og gode vilje hvor langt og hvor hurtig man vil gå for å realisere disse ideer. Det er imot UNESCO's ånd å ville isolere et land».

NATO bygger hovedkwater i Bærum

Staten erverver 150 dekar grunn til amerikanerne

I statsråd er det lagt fram stortingsproposisjon om ervervelsen av ca. 150 dekar grunn ved Kolsås i Bærum til bruk for oppføring av nytt hovedkwater for den Nord-Europeiske kommando. Forsvarsdepartementet ber samtidig om fullmakt til å nytte ca. 470 000 kroner av bevilgningene til Atlantpaktssamarbeidet til grunnervervelsen. Departementet peker på at det hele hidden har vært forutsetningen at leien av Voksenkollen Hospits skulle være midlertidig, og at NATO selv skulle bygge sitt hovedkwater her i landet. Utgiftene til det nye hovedkwater betales

av NATO, mens Norge som mottakerland plikter å stille den nødvendige grunn vederlagsfritt til disposisjon. Representanter for nordkommandoen med bistand av forsvarrets distriktsingeniør Viken, har i løpet av det siste år foretatt omfattende rekognoseringer for å finne en passende tomt til det nye hovedkwater. Valget av Løken gård skjedde i forståelse med Forsvarsdepartementet, idet en herved også i størst mulig grad søkte å ta hensyn til norske interesser. De grunnarealer som vil medgå til anlegget består av utmark og skog.

FOLK og LAND

Ansv. utgiver og redaktør
Finn Brun Knudsen.

Telefon 55 76 56. Postboks 1407
Treffes hver onsdag kl. 9—19.

Forretningsavd.: Kierschowsgt. 5
— Oslo — Postgiro 164 50
Telefon 37 76 96

Sambandstrykkeriet A/S

Slipp løs de logiske rovdyr!

Under vårt arbeide for de tidligere NS-folks sosiale oppreisning har vi jevnt og ofte støtt på spørsmålet: Har dere noen bærende idé utover dette å tvinge frem den usminkede historiske sannhet om okkupasjonen og dermed skape grunnlaget for et rettfærdig oppgjør, en gjenreisning av rettsstaten på Grunnlovens faste plan og dermed æresoppreisning for de politisk dømte? Det er vanskelig å svare et ubetinget ja på dette, fordi det omfatter så meget og fordi alt flyter både i det åndelige liv og den mere materielt betonte politikk. Grunnloven er ikke lenger noe fast holdepunkt, den er vel nærmest bare et tema for de obligatoriske 17. måtaler. Og det som man kaller Gud, holder ikke lenger mål for det moderne menneskes søken.

Hvorledes skal man så finne frem til et fast forankret livssyn, til noe å leve for og dø på, og hvorledes skal man kunne utforme en bærende idé, som kan bli til et nytt evangelium for de oppriktig søkende, for ja-menneskene?

Når vi gjør som trønderne og svare på spørsmål ved å stille nye spørsmål, skal vi i dag ta for oss den kjente biolog og filosof Julian Huxley. På den første humanistiske og etisk-kulturelle verdenskonferens, som i all stillhet fant sted i Amsterdam i høst, uttalte han at verden i dag har bruk for en ny religion. Før eller senere må det dukke opp en slags humanistisk religion. Vi humanister ville ikke, sa han, kunne kalle oss humanister, hvis vi ikke var utilfreds med de offisielle og tradisjonelle trosbekjennelser og filosofier. Vi må imidlertid ha et konstruktivt mål. Vi må tro på, at en eller annen form for humanistisk religion kan og må oppstå tilsist, og vi må begynne å undersøke, hvorledes den vil komme til å ta seg ut og utvikle seg. Spørsmålet er om vi kan formå å avtappe det sjelelige reservefond, som ligger latent i de fleste mennesker, og om vi kan lukke opp for de krefter, som hos de fleste mennesker holdes bundne av konflikter. Den menneskelige utvikling rommer problemer, som aldrig er blitt fullt ut løst. Den menneskelige vitenskaps triumfer har ført til en ny trussel om overbefolkning og til en dødvækt av alderdom i de fremskredne land. De teologiske og kirkelige organisasjoner har motsatt seg forandringer. Indias hellige dyr og den romersk-katolske kirkes motstand mot fødselskontroll er slående eksempler på hvor langt vi ligger tilbake, når det gjelder å tilpasse oss det daglige liv. Ideer som demokrati er for begrenset og politisk, og hvad den så meget omtalte «amerikanske livsstil» angår, så er den sikkert verdifull som samlingsbegrep for USA, men ifølge sin egen natur kan den ikke ha noen tiltrekning for den øvrige verden. Sa Julian Huxley.

Og dermed er vi kommet like langt. Det vi trenger er noen «logiske rovdyr» (som Hans Heiberg kalte Johan Scharffenberg og Helge Krog i en artikkel i «Spektrum» nr. 4-52), noen sannhetssøkere uten fordommer og med stålrustning mot dogmer og overtro. Og det er Europa som trenger dem mest, dette reste-europa, som man nok har gitt en revolver mot det selvete som truer øst for Roosevelts Elben-linje, men som ikke har noen bærende livside lenger, fordi åndsaristokratiet er borte og materialismens amatørpolitikere rår grunnen alene i selvgod maktutfoldelse.

Her har vi en oppgave — også vi samfundets utstøtte. Våre nærliggende mål er klare, denne kampen er åpen, og vår tro på en seierriktig slutt er urokkelig. Men vi må ha noe mer. Vi må slippe løs de logiske rovdyr over den så lovpriste europeiske sivilisasjons jungel.

(A)

I Smaalenenes Amtstidende den 24. januar 1953 finner vi følgende:

NY VERDENSHISTORIE

Et stort Oslo-forlag sender i disse dager ut en verdenshistorie med følgende medarbeidere:

Professor Johan Schreiner (A), professor Arne Ording (A), cand. philol. Lisbeth Broch (A), magister August Schou (A), redaktør Johan Sannes (A), og rektor Jørgen Fredrik Ording (A).

Vi forstår at det må være meningen å lage en verdenshistorie hvor begivenhetene skal sees ut fra et bestemt synspunkt. Det eneste vi ikke forstår er hvordan professor Emil Smith (V), som også er oppgitt som medarbeider, har fått lurt seg inn i dette utsøkt homogene selskap.

Vi trodde at de nå hadde lært, men i disse dager har Høyres kontor i Trondheim utsendt en liten brosjyre som begynner slik:

«Husker De hvor forbitret De ble da de første «forordninger» kom i 1940? «Forordninger» var et ukjent begrep for oss nordmenn før tyskerne og nazistene begynte å praktisere sin idealstat her hos oss».

Dette er et slag i ansiktet på alle dem, som under okkupasjonen var henvist til å ta seg av landets styre, da de andre var rømt. Og forordninger var mere nødvendig da enn nå, da alle partier synes å leve på forordninger. — Selv høyre påstår jo at det var krig dengang!

Man skulle tro, at det var mindreaarige som laget slike brosjyrene og det er det vel også, når slikt kan skrives. Det er vel ingen som mere enn vi er motstandere av tvangslover i fredstid.

I vår ekspedisjon arbeides det nå daglig med å plukke ut de som ikke har betalt kontingent for avisen. Send inn kontingenten hurtigst så De unngår avbrekk i forsendelsen.

MORAL

Da president Truman forleden tok avskjed med det amerikanske folk pr. radio, sa han at mange spør ham: «Hvorfor ikke gjøre slutt på altsammen, hvorfor ikke stille ultimatum, sette igang en regulær krig mot russerne eller kaste ned atombombene. Svaret er klart, sa han: Vi er ikke skapt på den måten. Vi er et moralsk folk».

Dette sa mannen som tok beslutningen om å kaste ned atombomben over sivilbefolkningen i Hiroshima og Nagasaki i det øyeblikk da Japan forberedte kapitulasjonen. I dag vil han ikke gjøre det samme overfor sin fordums venn, som er USA's dødsfiende nr. 1. Hans moral forbyr det.

Moral?

ENIG - men

Vi var så hjertens enig da Norge innleverte sin protest mot den nye amerikanske innvandringsloven, selv om premisene ikke omfattet oss — som er satt utenfor samfundet. Vi får gå våre egne veier for å skaffe oss vår rett, og der tror vi å kunne tale rett frem til amerikanerne.

Men, det er et men. De som sendte protesten, sa at det var en utidig innblanding i norske forhold, da et norsk-amerikansk handelskammer på oppfordring sa, hvad det mente om de bebudede norske tvangsreguleringslover.

Amerikanerne kunne ha svart med samme mynt, men ennå har vi ikke hørt at de har gjort det.

De synes å være langmodige de karene.

Men våre stemmeberettigede kan vel etter en slik hetsbrosjyre ikke bekvemme seg til å stemme med HØYRE?

Eller hvad sier De til en slik hilsen fra dem, som intet forstod av okkupasjonens alvor?

I Magnus den godes saga forteller Snorre om kongens besøk på Haug i Verdal. Kongen red til Stiklestad og bød Kalv Arnesson å være med. De gikk dit hvor slaget hadde stått og kongen sa til Kalv: Hvor er stedet hvor min far Olav faldt? Kalv svarer og retter frem spydskafet: Her lå han falden. Da sa kongen: Hvor var du da, Kalv? Han svarer: Her som jeg nu står. Kongen blev rød som blod og svarte: Da kunne nok øksen din nå ham. Kalv svarer: Ikke nådde øksen min ham. Så gikk han bort til hesten sin, sprang opp på ryggen på den og red sin vei med alle sine folk. —

Denne historien kommer oss i hu, når vi leser at Landsstyret i Norsk gruppe av Internasjonal Kvinnelige for fred og frihet har sendt en henstilling til president Truman om å benåde det dødsdømte jødiske spionpar Rosenbergs. Styret sier: «Vi mener at dødsdomen ikke bare krenker de bærende prinsipper i bestemmelsene om menneskerettighetene, men den betyr også et skjebnesvangert tilbakeskritt for den humane livsform og rettsoppfatning de vestlige demokratier har nådd».

Dette er vel og bra nok og vi skal gjerne underskrive benådningssøkningsen. Men ikke på ligaens prinsipper. — Dertil er det altfor kort tid siden den eksekverte dødsdom over idealisten, den uegennyttige og eiegode professor Ragnar Schanche. Og vi spør med Magnus den gode, konge av Norge: Hvor var du da, Kalv?

Hvor var alle resolusjonsmakerne, da dette politiske mord fant sted? Vi hørte ikke noe fra dem om «den humane livsform og rettsoppfatning» som de vestlige demokratier har nådd. Eller kanskje de sier som den danske kvinnelige justisminister, da hun blev spurt, hvorledes man kunne praktisere de tilbakevirkende lover efterat Danmark hadde stemt for forbud mot dem i og med vedtagelsen av menneskerettighetene: Lovene trådte ikke i kraft før de var ratifiserte, og Danmark hadde ennå ikke ratifisert dem.(!)

Vi kaller dette politisk humbug. Og president Truman kan på sin side svare: Fei først for egen dør.....

AVISENS NAVNEBYTTE o.a.

Hr. redaktør!

Jeg har i avisen sett en del leserbrev omkring avisens navnbytte. — Det kan vel ikke være mer enn én mening om hvad som er det rette navn: «8. Mai».

Navnet «8. Mai», minner oss om hvad vi kjemper for, og våre motstandere om hvad de har gjort mot oss. — Mens derimot «Folk og Land» ikke sier noe annet enn tanken på folket og landet.

Ivar Frihaug Osa's innlegg dekker det som jeg tror er meningen blant de fleste NS-folk. «8. Mai» er noe som er spikret fast i oss alle «utstøtte», og det må være med oss til den dag vi eller våre etterkommere, kan få full oppreisning.

Forøvrig så virket navnbyttet uheldig utad, og ga hetspressen en ny «fjær i hatten».

Det måtte være tungtveiende grunner tilstede for et slikt plutselig navnbytte. —

Jeg håper og tror på at «8. Mai»-navnet kommer igjen. —

Det er en ting jeg vil få peke på angående når det skal skrives om oss «landssvikere» her i avisen, at vi ikke må se ordet «landssvikere» uten gåseøyne. VI ER IKKE LANDSVIKERE og da må vi ikke bruke denne betegnelsen uten gåseøyne.

Numedøl.

«OPPGJØRET» —

Jeg tror ikke vi bør legge inn årene for tidlig. Vi har alle lidt urett, mer eller mindre. Dette «landsvikeroppgjør», det var det jo ingen greie på. De som har med det å gjøre glæder seg i sin sadistiske skadefryd. Og for mange var det bare å få noen dømt som «landsviker», og få så stor dom på dem som mulig, da var de tilfreds. Det er disse vi skal minnes!

Var det ikke det sorenskriver Ståvang sa i stortingsdebatten at regjeringen burde få se hvorledes det hadde vært dømt omkring på bygdene. Og det tror jeg, om dette med denne «landssvikdommen» min blev nøyaktig publisert, så kunne det blitt et bra hørespill i radioen.

Tiden går og den ene og den andre av oss er ikke mer. Men, nemesis går med tunge skritt gjennom verden!

N. R.

Mac og Mac

Under ovenstående overskrift behandler «Dagen» i Bergen i sin leder for 24. januar d. å., USA's kamp mot kommunismen i sitt eget land - ledet av d'herrer McCharty og McCarran. En i og for seg utmerket og kortfattet resymé av USA's indre kamp mot kommunismen.

Men — mon ikke lederen hadde vunnet seg betydelig, om der i nest siste avsnitt — som en fortsettelse av de første to linjer der lyder slik: «For oss i det rolige Norge er det vanskelig å forstå slike påhitt» hadde vært fortsatt med: «For her hos oss putter vi de som i siste krig kjem-

Belgias justisministere

Midt i selveste juleuken — nærmere bestemt 27. des. 52, hadde selveste «Aftenposten» en utenrikspolitisk betraktning, som omhandlet de skiftende justisministere i Belgia. Bare i de siste 4 år har landet forbrukt 6 justisministere, og da Lagae, som ble utnevnt 4. september 1952, forleden måtte trekke seg tilbake, ble han

pet mot kommunismen i fengsel - konsentrasjonsleir- tvangsarbeidsleir, og her har vi skutt de som i en menneskealder har advaret mot farene fra øst».

Ja, slik kan man spørre — men det er kanskje vanskelig for «Dagen» å finne noe fornuftig svar på slike «påhitt».

Elva.

LØST KRUTT

Ja, her, redaktør — jeg savner «8. Mai», jeg må tilstå dette, vårt nye blad «Folk og Land» er bra nok, men der blir bare fyrt og brukt løst krutt — så blir det hele intet. Nei, jeg savner de skarpe angrep på et råttent folk og et korrupt samfund. I dag har vi intet som helst mere, — mest av alt savner jeg innlegg fra folk med gløden i seg som forteller hvorledes de er blitt behandlet etter krigen. At alle som er blitt berørt av «rettsoppgjøret» ikke engang tør slutte opp om vårt blad, er en bitter skuffelse.

—tor—

etterfulgt av grev de Warnaffe, som nå skal forsøke å klare brasene. Og så skriver «Aftenposten»:

«Når det er gått så hårdt ut over justisministrene i de senere år, så har det naturligvis sine særlige grunner. Det henger sammen med problemet med de såkalte «inciviques», dvs. de belgiere som under den tyske okkupasjon gjorde seg skyldige i samarbeide med fienden eller andre forbrytelser eller forgæelser mot landsmenn og som derfor etterpå blev dømt «nasjonalt uverdige». Der er temmelig mange av dem, ikke minst innen den flamske bevegelse, og deres nuværende stilling volder vanskeligheter og har i stigende grad bidradd til å forgifte det offentlige liv i Belgia. Det som er politisk beleilig eller simpeltent jevnt menneskelig — kommer i strid med de krav som stilles av de store forbund av «motstands»-folk, og så står to store grupper av nasjonen steilt og uforsonlig overfor hverandre.

Store kretser av det kristelig-sosiale velgerfolk, særlig i Flandern, krever at det nu blir satt en sluttstrek under hele «oppgjøret». Men den liberale og den sosialistiske opposisjon vil ikke gi slipp på denne gode anledning til å piske den offentlige mening — særlig i de wallonske landsdele, opp mot regjeringen og dens beroligelsestaktikk. Og det går helst ut over justisministrene.»

Efter så å ha redegjort nærmere for Lagaes forsøk på å avvikle krisen og for de Warnaffe's muligheter skriver «Aftenposten» tilslutt, at det

foreløpig blir han, som «skal represenere de sterke skuldre» og prøve om mulig å destilere den syntese av høyere rettferdighet og politisk nyttemoral, som situasjonen synes å kreve. De er ingen lett oppgave. Men den må løses. For heller ikke det belgiske samfund kan leve i en atmosfære av evig hat og mistenkeliggjørelse, det går ut over folkets moralske sundhet».

Dette var altså Aftenposten når det gjelder forholdene i Belgia. Men hvad så med Norge? Kontorjournalistikken er vel ikke blitt så enøyet at den ikke ser hvor det bærer iveri her i landet med den fortsatte «atmosfære av evig hat og mistenkeliggjørelse»?

Vi forsøker å ta uttalelsene av bladets utenrikspolitiske medarbeider som et tegn på at det nå begynner å blåse en mildere vind i redaksjonen.

La oss da se hvad det nye år bringer. —

NOE FOR THAGAARD- IANERNE?

Sirkusdirektør Ernst Bentz — som var leder for et øst-tysk sirkus, er flyktet til Vest-Tyskland. På et pressemøte fortalte han — at også sirkusene var under sensur. Cowboy- og indianerscener var forbudt, og klovnene fikk ikke lov til å sminke seg på vestlig manér, men skulle virke naturlig og gjøre narr av vestmaktens krigspolitikk. Sirkusvirksomheten er overtatt av staten og kontrolleres av en kunstkommissjon.

UKENS KRONIKK

De 12 divisjoner og de europeiske problemer

I sin bok «Vestens Forsvar» sier Englands største militære autoritet Liddel Hart at det var med tallmessig underlegne styrker tyskerne i juni 1941 falt inn i Russland, mens Den Røde Armé hadde 155 divisjoner i Vest-Russland, kunne tyskerne bare stille 121, og tyskerne disponerte ikke over 12 000 kampvogner, slik som russerne trodde, — men bare 2 434. På sørfronten f. eks., hvor feltmarskalk von Rundstedt gikk frem som tyskerens høyre fløy, stod der bare 600 tyske kampvogner mot marskalk Budjenny' 2 400. Hvilket dog ikke forhindret von Rundstedt fra å jage sin motstander tvers gjennom Sør-Russland, en offensiv mange norske frontkjempere tok virksom del i. —

Mens von Rundstedt gikk frem i syd, trengte i nord tyske pansere frem til Minsk og tilbakela i krigens første uke gode 300 km. av veien til Moskva.

Og dette ble oppnådd mot en motstander som var alt annet enn feig. For Liddel Hart skriver om dette:

«De tyske generaler innrømmet at russerne kjempet hårdnakket helt fra begynnelsen av og gyser ved tanken på hvor seige og utholdende de var».

Årsaken til Sovjets veldige nederlag i 1941 skyldtes derfor ikke dårlig menneskemateriell, men manglende

dyktighet hos befal og menige. Og så den ting — skriver Liddel Hart — at Hitlers generaler og soldater var dyktigere og bedre organisert og at de kunne utnytte de erfaringer de hadde høstet under lynkrigene mot Polen og Frankrike. —

Det var altså med 121 førsteklasses divisjoner Hitler i 1941 bragte Sovjet-Unionen til sammenbruddets rand. — Men som vi vet knakk Sovjet ikke sammen. Det samlet flere divisjoner og bedre divisjoner. For også Sovjet lærte av krigens hårde skole. Og sluttresultatet kjenner vi.

I dag er Den Røde hær langt bedre enn i 1941. — Den er dessuten tallrike idet den ikke bare omfatter Sovjet-Unionens egne divisjoner, men også de divisjoner som kan stilles av drabantene. De 121 tyske divisjoner ville derfor ikke ha mye de skulle ha sagt i dag. —

Dette er situasjonen.

For å møte det formodede russiske

angrep har Vesten stillet opp en militær overkommando som håper å kunne disponere over 50—60 divisjoner i den nærmeste fremtid. Denne «vesthær» står ikke oppmarsjert langs Sovjets grense, klar til innsats, men er spredt fra Nordkapp til Middelhavet, og den er ikke som de 121 tyske divisjonene innekserert til å lystre ordre uten å mukke, men krangler stadig med Vesthærens sjef om det ene eller om det andre. —

Et av de statssamfund som er innbudt til å stille tropper til «Vesthæren» er Vest-Tyskland. Det skal få lov til å stille 12 divisjoner. Da Sovjets hovedangrep naturligvis vil gå mot Atlanterhavskysten vil disse 12 divisjoner - sammen med endel andre divisjoner fra andre A-paktland — få til oppgave å stoppe Sovjets pansermasser, sværmer av fallskjermjegere og milelange troppekolonner.

Man er ingen pessimist hvis man hevder at disse Vestens divisjoner vil forsvinne fra landskapet før krigen er én måned gammel. —

Det vil derfor ikke forbause at vest-tyskerne ikke er absolutt begeistret over å stille disse 12 divisjonene. De sier: Vi lærte i Russland at 121 divisjoner var for lite, og nu blir vi innbudt til å være med i en hær som bare teller halvparten så mange divisjoner. Det er opplagt selvmord å være med i en slike armé!

Så begeistring for A-pakthæren er ikke rar. Og hvad værre er: Der finnes i dag i Vest-Tyskland kretser, og det slett ikke kommunistiske, som sier: Hvorfor skal vi ikke gjøre det samme som Churchill og Roosevelt gjorde: Slutte forbund med Sovjet? Det vil spare oss for Sovjet og det vil åpne Sovjet-Unionen og Asia for våre økonomiske interesser. Denne linjen var Bismarcks linje og to verdenskriger har vist oss at jernkanslerens politikk var riktig, og den vi burde ha fulgt helt til denne dag.

Slik prates det. En naturlig følge av den politikk de vest-allierte har ført overfor Tyskland siden 1945.

Med Tyskland på sin side ville vesten med ro kunne imøtesett et russisk angrep.

Uten Tysklands hjelp er slaget tapt på forhånd.

«FARMAND»s mening om Tyskland

I «Farmand» har det nylig vært en del innlegg om ovennevnte temaer. Nedenstående utkast til innlegg er av «Farmand» mottatt med takk men tilbakesendt under henvisning til at spørsmålene ansåes å være allsidig belyst i diskusjonen, og at derfor var satt sluttstrek for den.

Vedk. diskusjon i «Farmand» var imidlertid ført på så godt som utelukkende følelsesmessig grunnlag uten nøktern analyse, og tildels urimelig subjektivt farvet. En belystning av problemene på saklig, objektivt grunnlag som i etterfølgende utkast skulle derfor vært en ønskelig supplerings i et blad av «Farmand»s høye nivå:

1. Tysk mentalitet

Tross all den kompetanse som utvilsomt er samlet i «Farmand»s redaksjon, gir bladet av og til uttrykk for synsmåter som er sterkt subjektivt farvet på bekostning av rettsindigheten. Dette gjelder bl. a. argumentasjonen i enkelte redaksjonelle anførslor — som også i en rekke innlegg fra andre holdt — i spørsmålet om flytning av «æreskirkegården». Det er i diskusjonen om denne sak bare anført ett saklig argument av vekt som forsvar for flytningen, — en innsenders opplysning om tysk neglisjering av norsk forslag til stedvalg for kirkegården.

Det er et beklagelig utslag av norsk mentalitet at flytningen også forsvares med argumentasjon som er diktert av hatsk følelsesmessig innstilling etter okkupasjonstiden, — en innstilling som i strid med rettsindig tenkning overføres fra å gjelde de fåtallige (20-30) redskaper for okkupanten som er dømt som krigsforbrytere i Norge (tildels på svake premisser) til å gjelde hele den tyske nasjon.

Et diktatur vil selvsagt i alle folkeslag kunne finne vel egnede redskaper for et strengt og kynisk styre, især i krigstid. Men kan folket holdes ansvarlig for det? Som bekjent holdes det sovjet-russiske folk i den vestlige propaganda omhyggelig utenfor styrets ansvar. Det rette syn er utvilsomt det som overlege Scharffenberg har gitt uttrykk for i Morgenbladets kronikk 6. sept. 1952. «Fra rettsstandpunkt er kollektiv fordømmelse og forfølgelse av en hvilken som helst gruppe brudd på menneskerettig-

hetene. Enhver skal bedømmes *individuell* etter sine egenskaper og sin handlemåte, og ikke stå til regnskap for sin slekt, rase . . . » osv.

Påstanden om kollektivt ansvar skulle med logisk konsekvens føre til at hele det norske folk måtte anses å være moralsk ansvarlig for utskielene i etterkrigsoppgjøret, så vel som for de folkeretts- og lovstridige voldshandlinger under okkupasjonen (snikmord, brannstiftelser, bankplyndringer m. v.).

Med hensyn til okkupasjonstiden er vel det faktiske forhold at okkupasjonen av Norge har vært en av de mest smertefrie i krigshistorien. De ca. 400 000 tyske militære har gjennomgående forholdt seg mønstergyldig. De tyske SS-metoder var ikke bra, men beordret fra høyeste hold og her i landet visstnok i samsvar med folkerett og vanlig krigspraksis, — bortsett fra fangetorturen. — Den tyske dommer (Latza) i «Polizeigericht Nord» og den senere standrett blev som kjent frikjent. Innsenderen var selv utsatt for robuste politimetoder, bl. a. i form av tvangsmessig forhør umiddelbart etter alvorlig operasjon, tross protest fra overlegen ved vedkommende sykehus.

I en redaksjonell «hale» i nr. 46 er innflettet en anførsel om tyskernes «dyktighet» som «utpressere» overfor okkuperte land. Det bør i den forbindelse for vårt vedkommende ikke oversees at Tyskland pr. 8. mai 1945 hadde levert Norge varer for nær 700 millioner kroner mer enn det hadde mottatt herfra. De pengesedler som blev trykt

Det blir som sekretærene sier!

Prisbåten seiler i farlig farvann

— Når det kommer en søknad til myndighetene i forbindelse med en regulering, blir saken som regel overlatt til en sekretær, for bearbeidelse. Han skal eventuelt innhente ytterligere opplysninger, — innkalle interesserte parter og lage en innstilling. Sekretæren har ikke anledning til formelt å treffe noen avgjørelse, men en må være klar over at det notat eller P. M. som går videre til den formelt ansvarlige, er farvet av sekretærens oppfatning av alle de foreliggende kjensgjerninger. I realiteten er derfor avgjørelsen i de fleste tilfelle gitt, i og med at sekretæren har skrevet sin innstilling, sier direktør Finn Qvigstad i en artikkel i siste nummer av bladet «Handelsstandens Månedsskrift». Direktøren har vært ansatt i Statens tjeneste i 10 år, hvorav 5 år som byråsjef, så han kan tale med sakkyndighet om disse problemene.

Når man tenker på at vi i fremtiden vil få mange nye og ferske sekretærer, fordi nye områder vil bli trukket inn under reguleringene, er det skremmende perspektiver som åpner seg.

Det er klart at det må bli en rekke gale avgjørelser, sier direktør Qvigstad, men han legger til at han ikke vil bebreide sekretærene, og heller ikke de overordnede. Det er menneskelig å feile. Det er riktig nok antydnet at de nye funksjonærer bør få anledning til å gjennomgå et kurs for å gjøre seg mer skikket til arbeidet — men hvor langt kommer man med et 4 måneders kurs? Det er ikke der man vil lære alle sider av næringslivet å kjenne, — og *hvem skal gi undervisning?* Det burde være næringslivets egne menn, men selv disse ville ikke på et semester kunne gi fra seg det de selv har lært i sin levetid.

Når avgjørelsen legges i

i Norge til dekning av okkupasjonsomkostninger — angivelig ca. 11 milliarder — er vel gått over i norske lommer.

Når hensees til kravet om «unconditional surrender», bombingene av Dresden og Hamburg, demonteringen av den tyske industri, bortjagingen av 15 millioner tyskere fra hus og hjemstavn, samt forsvinningen av flere millioner tyske krigsfanger av landets elite hos Norges angivelige allierte, Sovjet-Samveldet, skulle det være innlysende at det også — og kanskje særlig — fra tysk side er grunn til sterk følelsesmessig reaksjon. Sadistiske komplekser på alliert hold burde nå forlengst være nøytralisert. —

Når den ærede redaksjon hevder at en «foraktblandet medlidenhet» fra norsk side gjelder «fellesnevneren» for tysk mentalitet, kan det være grunn til å henvise til hva den «gode nordmann» Ronald Fangen har anført i boken «Dagen og veien» (1934) side

16; angående sitt inntrykk av denne «fellesnevner»:

«Tyskland er et av verdens høyeste kulturland. Det tyske folk har en viden, et kunnskapsforråd, en originalitet, en arbeidsomhet, en organisasjonsevne, en selvdisiplin som er noe henimot enestående».

Skulle denne mentalitet være blitt så totalt forandret at den redaksjonelle forakt skulle være berettiget? Det er neppe trolig.

Hvis «Farmand» kan avse tilstrekkelig spalteplass, henstilles at også følgende sitater gjengis:

Side 7: «I det hele: Det er sikkert ingen som har noe å skulle ha sagt det tyske folk: Det har båret sine lange trengselsår med heroisme».

Side 11: «Man skylder det tyske folk beundring og takknemlighet. Man kan vel forstå at det i stor utstrekning flokket seg om nasjonasosialismen, eftersom den tyske parlamentarisme hadde spillet fallitt».

(Artikkel 2 kommer i n. nr.)

hendene på folk som må formodes å være mindre skikket enn næringslivets egne folk, må det være et minstekrav at adgangen til overprøvelse er betryggende, sier direktøren. Noen forandring i avgjørelsen kan man ikke vente av samme instans. Jeg vet det er sterkt sagt — sier han — men det nytter ikke å nekte at det skal *usedvanlig mye til før en overordnet funksjonær i samme instans forandrer den skjønsmessige avgjørelse av sekretærene.*

En skal heller ikke se bort fra at den samme tendensen lett kan gjøre seg gjeldende i appellinstansen. Det er ikke lett å desavouere de underordnede organer. Det materiale som foreligger er i alminnelighet arbeidet av den funksjonær som traff den første avgjørelsen. Jeg føler meg langt fra overbevist om at adgangen til appell et ledd oppover er betryggende, sier den tidligere byråsjef.

— Jeg ser for meg denne nye «prisbåten» som seiler i farlig og ukjent farvann, og faren er stor fordi båten er overbefolket og fordi styrmennene og rorkarlene ikke har det nødvendige sjømannskap.

De engelske kommunister hopper av

Den engelske kommunistavis «Daily Worker» arbeider for tiden under store økonomiske vanskeligheter. Opplaget går stadig ned. Dette vekker stor bekymring hos lederne som samtidig må sitte å se på at medlemstallet i partiet stadig går nedover. Antall medlemmer i 1950 var nesten 40 000, mens det nå antas å være 30 000.

VALGTEKNIKK —

Ved omvalget i Skåne før jul hadde en velger forsynt sin stemmeseddel med denne påskrift: «Esaia 41, vers 24».

Dette vers lyder: «Se, I er intet, og eders gjerninger ingenting, — en vederstyggelighet er den som velger eder».

MOTORDREVNE TRILLEBØRER

er siste nytt i Sovjet-Samveldet. De benyttes mest under de største byggeforetagender og er særlig beregnet på transport av støpmasse. De tar 230 liter.

Lasteevnen er 500 kg., og de drives med en 2-takts motorsykkelmotor.

Lisbeth og lærerinnen

Et apropos til

«To mistenkelige personer»

Alle vi, som har erfart, hvorledes selv skolebarn ble forfulgt i det første gale år etter okkupasjonen, kan ikke se at det er noe godt i at «To mistenkelige personer» er blitt filmet og nå skal utkomme i nytt opplag. Et av de beste argumenter finner vi i «Nationen» 24-12-52, hvor en innsender skriver:

Jeg har tenkt fram og tilbake over denne saken, over ham som forbrøt seg, sonet og bygget opp igjen, har familie og uskyldige barn som sikkert allerede i dag lider, ikke bare over farens forbrytelse i sin tid, men mest for våre hårde hjerters skyld.

Og så kom det for meg, hva jeg opplevde som barn, noe jeg aldri kommer til å glemme om jeg blir 100 år, slik inntrykk gjorde det på meg.

Jeg må kamuflere historien litt, bruke andre navn osv., men sannheten er der, den hårde, ubarmhjertige sannhet. Da jeg var barn, gikk vi alle over fra 5. klasse til middelskolen og kom da sammen fra by og land i én klasse, men vi viste jo alltid litt om hverandre, i hvert fall visste jo foreldrene om hverandre. Slik er det jo i en liten by. Det kan være både godt og vondt. Slik gikk det da til at Lisbeth kom i min klasse. Hun

var den kjekkeste og greieste ungen i hele klassen, varm-hjertet og helstøpt, godt hode, en av de beste i klassen, alles yndling. Hun bodde utenfor byen hos slektninger, hvor hun hadde det godt, hadde gått på landsskole og hadde i grunnen ingen kjente blant oss fra før. Far var jurist og da han hørte at hun var kommet i min klasse, sa han: «Ja, du vet, hun er datter av N. N., men han har souet det gale han gjorde for mange år siden og har nå skaffet seg et levebrød i Oslo, er hederlig og ordentlig på alle måter og da skal det være tilgitt og glemt, det gale han har gjort. Vær snild og hjelpsom mot Lisbeth, når du har anledning til det. Alle vet jo om det, så hun har sikkert bruk for venner.»

Første året gikk som en dans, Lisbeth var en av de beste i klassen og alt var bare bra. Så fikk vi en ny lærerinne. Hun var byens barn og viste alt om alle, nysgjerrig som en kråke og med et sykelig «sannhets- og rettferdighetsprinsipp i brystet». Lærerinnen har det med å spørre om de rareste ting, gjorde det i hvert fall i gamle dager, og denne spurte om hvor mange søsken vi hadde. Da turen kom til Lisbeth, sa hun: «Ingen.» «Jo, du har to brødre.» Lisbeth begynte å le, og sa: «Nei, mor er død for lenge siden og far har ikke giftet

seg igjen.» «Du blir igjen her, når det ringer.» Ja ja, ordre er ordre. Men vi var tre i klassen som hadde snakket sammen om Lisbeths skjebne og var gått inn for å hjelpe henne. Vi stoppet opp utenfor og lyttet. Ja, vi gjorde det, og jeg skammer meg ikke over det. Vi ville vite om hun kunne være så ubarmhjertig å fortelle henne «sannheten». Og det gjorde hun.

Fra den dag av var Lisbeth helt knekket. Hun var søt og snild fremdeles, men det var som om noe var gått i stykker inne i henne. «Sannheten» om farens fengselsopphold, om moren som forlangte skilsmisse og giftet seg igjen, alt dette som slekt og venner og klassekamerater hadde klart å holde skjult for henne, det ble ubarmhjertig avslørt for et hjelpeløst, vergeløst barn.

Hva hjalp det at vi fortalte det hjemme, at vi var rasende og uheldige? Vi lot jo som om vi ikke visste noe, vi ville ikke røre ved såret og ingen hadde hun vel heller som kunne hjelpe og trøste henne.

Året etter kom nok en episode med en annen lærerinne. Hun var også byens barn. Vi hadde hatt tysk diktat og av 20 elever hadde de 7 skrevet en gal stum h i ett ord, deriblant Lisbeth og hennes sidekamerat. «Ja, da har du Lisbeth tittet etter Ellen. Fy skam deg.» Og Lisbeth som nettopp i frikvarteret hadde erklært: «Jeg vil aldri jukse. Det er usselt.» En indignert og energisk hvisken i klassen var resultatet. Og så ble jeg kaldt fram til kateteret og

28 militære statsjefer

Det er blitt noe av en tradisjon her i landet å ha en sivil forsvarsminister og det er ingen oppfinnelse av A-partiet. Alle synes å ha en viss skrekk for uniformene i statsledelsen. Ute i verden ser det litt anderledes ut. Når Eisenhower i januar overtar presidentstillingen i USA vil i alt 28 «soldater» bekle ledende politiske stillinger rundt om i den forvirrede verden, forteller «Parti-Presse». Med valget av Eisenhower i USA og Papagos i Hellas er i alt 7 soldater kommet til makten i løpet av det siste år. De fem andre er oberst Shishakli i Syria, oberst Guzman i Guatemala, general Naguib i Egypt, general Ibanez i Chile og general Batista på Cuba.

Bladet nevner også Stalin, Tito og Chiang Kai-shek blant soldatstatsmennene, men sier ikke noe nærmere om resten av de 28 land som regjeres av militærpersoner.

skulle svare for mine synder. Ja, jeg sa hva jeg mente, at det var lumpent å beskyldte henne for fusk. Hun hadde jo aldri blitt grepet i det osv.» Men hennes blikk ned på Lisbeth på første benk, var værre enn ord.

Og så gikk det nedover med Lisbeth. Hun flyttet inn til sin far etter middelskoleeksamen. Året etter traff jeg henne på Drammensveien.

Estnisk exilregjering

En gruppe estniske flyktninger har dannet en estnisk exilregjering. Det var August Rei, formann i det estniske nasjonalråd, som tok initiativet til dannelsen under et besøk i Oslo for en tid siden.

Exilregjeringens medlemmer er:

Johannes Sikker, stats- og innenriksminister, Aexander Varma, utenriksminister, Tonis Klint, forsvars- og landbruksminister, Gustav Suits, undervisningsminister — og Mihkel Truusot, finansminister.

Alle bor i Sverige.

HEJA TRYGVLE LIE!

FN HAR ANSATT en av Vishinsky's sekretær som program-sjef for de russiske utsendelser fra det nye Babels tårn i New York. Han heter Constantin Ekinov og overtar etter merikanderen Svenchansky, som er avskjediget fordi han nektet å uttale seg overfor senatskomiteen som undersøker den kommunistiske infiltrasjon i FN.

«Kan du si meg vegen til St. Hanshaugen? Jeg finner ikke vegen hjem igjen.» Og da hadde hun vært i Oslo i over ett år. Hun virket helt sløv.

Hun døde ung. Og faren er død. Ellers hadde jeg ikke skrevet dette. Hun med «sannheten skal fram» i alle livets situasjoner. Hvor mange skjebner har hun på sin samvittighet.

Tilfellet Auerbach

Er Verdens Gang's utenriksredaktør en fasco—nazi akkrabasist?

Om man bare leste norske aviser, eller om man ulykkeligvis skulle være henvist til «Verdens Gang», måtte man til sin forferdelse — eller til sin glede — etter som man tar det — konstatere at i Tyskland «har man intet lært», der «hersker onde makter» ennu uinnskrenket.

I «V. G.» for 19. aug. 1952 blir vi redaksjonelt underrettet om tilfellet Auerbach: En bayersk jøde blev efter Tysklands kapitulasjon satt i spissen for et kontor som hadde med «tilbakeføring av eiendom og utbetaling av erstatninger til nazismens jødiske ofre i Bayern». Han blev arrestert og siktet for underslag, bestikkelser, falsk m.m. Såvidt vites blev han i det vesentlige dømt for de samme ting til 2 ½ års fengsel. Dermed skulle man tro en slik sak ute av verden. Så meget mere som den dømte — Auerbach — reagerer overfor det hele med å ta sitt eget liv.

Men bl. a. «V. G.» benytter dette tilfelle til et, nei et av sine hetspregete, angrep

på Tyskland: Det er ikke grenser for hvor opprørende dette tilfelle er, hvorledes det avslører antisemitiske krefter og annen styggedom i dagens Tyskland, «det hele er blitt kalt en tysk Dreyfus-skandale».

Man vil åpenbart gi det utseende av at om kanskje «rettsstaten» er gjeninnført i Tyskland, så er den dog begrenset, og særlig de gjenværende jøder risikerer å bli minnet om det, når og hvis de skulle bli utsatt for «nazistiske dommere».

Hvilket grunnlag har så «V. G.» for sine påstander og sine antydninger? Dens lederskribent sitter kanskje inne med opplysninger om dommens juridiske side? — Dommen er vel efter disse klart juridisk uholdbar? — slik som tusenvis politiske dommer i Norge og annet sted «etter frigjøringen». Men nei, avisen «savner materiale» til å avgjøre dette spørsmål, sier den selv. Nuvel, den juridiske holdbarhet behøver

vel ikke å være avgjørende for om et menneske kan felles eller ikke, «V. G.» synes å være blitt fortrolig med dette «demokratiske» prinsipp. På hvilke premisser befales vi da å frifinne den dømte Auerbach? Jo, ut fra den betraktning, at under det anarki som hersket «efter naziststyrets sammenbrudd» var så å si ethvert menneske mer eller mindre en forbryter. Når man betenker dette og ennvidere anarkiet avløste «naziststyret» og dermed så å si var lovlig i seg selv (denne tankeeffekt ligger i forstavelsen «nazi»), dertil at A. gjorde en «kjempeinnsats for sine rasefeller», kan man selvfølgelig ikke dømme mannen.

Men V. G.» går vel i sin iver litt for langt, når den erklærer at det er mulig (!) at A. — kan ha krenket lovens bokstav på enkelte punkter.» For når et menneske blir dømt av en regulær rett, da er det vel ikke helt korrekt å si at det er mulig at vedk. kan ha krenket...? Det turde være litt av en forfalskning, så meget mere som det neppe er «V. G.» ubekjent, at A. bl. a. er dømt for å ha presentert skadeserstatningskrav på over 250 000 mark fra jøder som aldri har eksistert (Svenska Dagbladet 15. 8. 52.) Det er vel meget i denne verden som blott er mulig, men

realiteten av A. forbrytelser i alm. forstand turde være hevet over tvil.

I en viss følelse av de egne forsvarsfunderingers svakhet, at teorien om straffrihet under «anarki» kanskje er vel dristig, går «V. G.» derfor over til det som alltid viser seg å være det beste forsvar, nemlig angrep: «Hva som imidlertid først og fremst har vakt pinlig oppmerksomhet og rokket tilliten til retten som dømte ham, var den kjensgjerning at hans dommere var tidligere nazister». «Følgen er en meget utbredt følelse av at jøden A. ikke fikk fair behandling». Slik kan en sak fremstilles! Vi skal efter «V. G.» tenke i følgende bane: Sakens faktiske forhold blir underordnet, når man er oppmerksom på formen for sakens bedømmelse; på tross av faktiske opplysninger kan vi derfor tale om blott «krenkelse» av «lovens bokstav på enkelte punkter», kan vi forsvare forbrytelser under «anarki» osv., når noe så uhyrlig skjer at de mulige krenkelser blir undersøkt og pådømt av «nazistiske dommere». Det hele blir da en illusjon, forbrytelser mister sin realitet, forbrytere blir helter, hele det juridisk felende eller frifinnende materiale flyter likesom bort, det virkelige blir blott og bart

mulig, om det overhodet er noe som helst. Da må vi rette vår indignasjon, ikke mot «forbryteren», men mot de frekke dommere som våger å dømme ham. For en «nazistisk dommer», er ikke en dommer som har vært medlem av det herskende parti, eller kanskje bare dommer i en bestemt epoke (da nasjonalsoc. hersket i Tyskland), men nødvendig et slett menneske, en jødehater, ja medskyldig i millioner jøders død, har sannsynligvis direkte forandret slike uhyggelige skjebner, kort sagt et udyr, i hvert fall ikke en hederlig dommer — men en ulv i fåreklær, et umenneske! Og av et slikt menneske blir en jøde dømt! Det må koke i en, når man tenker på at jødens dommer kan ha vært, nei er (!) et slikt menneske!»

Om man slik lever seg inn i atmosfæren av slagord fra etterkrigstiden, hvad de betyr eller skal bety for massen, forstår vi hvor grusomt bruken av et uttrykk som «nazistisk dommer» er. For kanskje finnes eller fantes det et slikt «menneske» i eller utenfor «det tredje rike», men med hvilken snev av rett søker «V. G.» å ramme disse ikke navngitte dommere med vår tids bannstråle? Får vi vite noe om dommeren (administrator) av «V. G.»? Nei.

Katyn-tragedien - og deretter !

Like før jul fant det sted et selsomt skuespill i FN's hovedforsamling. I en dramatisk tale krevet Moskvarepresentanten Gromyko, at det skulle vedtas en skarp for-dømmelse av de amerikanske «massemord» på krigsfanger i Korea. Han nevnte bl. a. at amerikanerne hadde sendt 1400 kinesiske og koreanske fanger til USA i mai 1951 for å bruke dem som forsøkskanniner under atomeksperimenter, at 800 av dem var blitt levende brendt under amerikanernes forsøk med flammekastere og at 18 hadde fått øynene stukket ut. Hans forslag blev forkastet av hovedforsamlingen mot de vanlige fem stemmer, mens ti stater under ledelse av India unnlot å stemme — det var den arabiske blokk.

Til gjengjeld sier amerikanerne at de har beviser for at amerikanske krigsfanger er blitt mishandlet og myrdet i Korea. General Ridgway har således meddelt at han har bevis for at 365 fanger er blitt myrdet og at det forelå ting som tydet på at hele 6000 fanger skal være myrdet.

På bakgrunn av dette skal vi se litt mere på russernes myrderier under den annen verdenskrig og de undersøkelser som senere er foretatt.

Skal mystikken om undersøkelserne snart avsløres?

Katyn er bare et fellesnavn for alle de likvideringer som foregikk under det russisk-polske felttog, som nå er undersøkt av en amerikansk kongresskomité. I skogene ved Katyn ble 14-15000 polske offiserer og embedsmenn koldblodig myrdet. Derom er det ikke lenger noen tvil selv om det vel ennå kan finnes noen nordmenn, som er offer for de alliertes propaganda under selve krigen. Men man har hørt om de 6000 i Lwov, de 500 i Rovno, de 4000 i Wilno, eller om de nesten like mange i Riga, Tallin og Drohobycz og om oljebrønnene i Boryslaw og Solanka i Karpaterne som var fylt med lik.

Det svenske «Aftonbladet» fortalte 3. juli 1941 om massakrene i Lemberg og skrev at i ord er det neppe mulig å gi et bilde av det som foregikk i dagene umiddelbart før tyskerne rykket inn. I de første dager av juli 1941, da tyskerne nådde inn i Vest-Ukraina var det nesten umulig å gå i gatene i Lemberg da den forferdelige likstank i sommervarmen holdt på å

kvele alle. Under sitt tilbake-tog i dette år myrdet russerne tusener og atter tusener av politiske fanger, ukrainere, polakker, hviterussere og baltere og i de forlatte byer kunne man finne tusener av dystre vitner til dette.

President Roosevelt var som kjent både godtroende og tragisk uvitende når det gjaldt europeiske spørsmål og han bygget på sitt fortrolige vennskap med Stalin, som han sa. Derfor kom heller ikke noe ut om de russiske grusomheter under krigen. Men også etter Roosevelts død i april 1945 fortsatte hans ånd å spøke i den amerikanske administrasjon. De, som allerede hadde mistanke om Katyntragediene, blev tiet i hjel, og den viktigste rapporten om dette, som var utarbeidet av oberstløytnant Van Fleet, forsvandt på en mystisk måte på veien til det amerikanske utenriksdepartement.

Og i Nürnberg? Ja, der ville man simpelthen ikke ha noe snakk om Katyn og alle de andre fatale mordsteder. Det var jo tyskerne som skul-

le dømmes — alle de andre var hvite.

Da von Manstein stod for den britiske domstol som krigsforbryter, opptrådte et medlem av den britiske spiontjeneste, «Intelligence Service», generalløytnant Alexander Scotland. Av de knappe referater fremgår det, at han hadde med seg fra Washington på forsvarrets foranledning en stor tysk samling aktstykker om de alliertes krigsforbrytelser mot tyske soldater. Scotland lånte ut dokumenter som omhandlet 252 tilfelle av polske og 3 250 av russiske krigsforbrytelser og nevnte i sitt vitnemål at akt-samlingen også omfattet krigsforbrytelser fra britiske, franske, hollandske og belgiske soldater. Men eftersom dokumentene var stemplet som «top secrets» av de høyeste amerikanske myndigheter, kunne de ikke offentliggjøres. Retten besluttet da i henhold til direktiver fra høyeste hold, at forsvaret fikk benytte bare dokumenter som omhandlet de østdemokratiske myrderier. Og senere har man ikke hørt noe mere om den hemmeligstemplede sannhet.

Ifølge det sveitsiske blad «Die Tat» 3. oktober 1949, skal folkemord ikke være preskribert før etter minst 20

SOSIALAKROBAT — sa gutten, han skulle si sosialdemokrat. — Men i grunnen er det en tilgivelig forsnakkelse, idet forskjellen i dag ikke er så stor at det gjør noe.

De fleste av dem har forlenget forlatt marxismen og de fornektet kommunistene uten dog å forsmå deres stemmer ved valgene. I dag er de STATS-dyrkere. Individene er mindre verd og er gode å ty til bare når det er tale om å erverve makt på «demokratisk» vis.

Og så driver de sosialakrobatikk mye lenger enn skinnfelden rekker og bruker kjøkkenveien inn til sosialiseringen, mens herskapet står forvirret og ser på.

Joda, gutten har rett han — tross forsnakkelsen. Men han er vel like nysgjerrig han som vi andre på å se hvor lenge de kan holde det gående uten å brette nakken.

år. Det skulle således gjenstå 8 år før Katynmordene var preskribert. Og — ytterligere noen år før massemordene i Hamburg, Dresden, Hiroshima og Nagasaki er preskribert. Teoretisk sett skulle det således være mulig å berede galgemennene fra Nürnberg og deres oppdragsgivere full sysselsetting ennå i mange år med å dømme hverandre og likvidere hverandre

Kanskje «V. G.» allikevel vet noe om ham? Vi tror det, da vi forutsetter at der følges med i utenlandsk presse. Man har der, visstnok også i norsk presse, kunnet lese at såvel A. selv som hans forsvarer, Kli-bantsky, gav dommeren ros for hans objektivitet. Og hvorledes drister «V. G.» seg til å antyde at A. ikke fikk en «fair behandling», når det dessuten er vitterlig at saken strakte seg over 55 dager, at 140 vitner blev avhørt og forsvaret brukte 2 dager på sitt innlegg?

Virkningsfullt er det vel også, når «V. G.» skriver at «det er fra fremskutt tysk hold rettet sterk kritikk mot rettergangen. Mange lesere vil sikker ha korset seg og i sitt stille sinn ha beklaget den ulykkelige jøde som i den henseende må ha lidt samme skjebne som tusenvis av nordmenn — bare at de siste, fortjente den!» Nuvel, hvad det her dreier seg om er den ting at saken også blev ført på lørdager, som jo er jødernes helligdag. Berettigelsen av det vil «Bundesverfassungsgerichtshof» bedømme. Men det har selvfølgelig intet med sakens realitet å gjøre, for de anklagede har det neppe hatt noen som helst betydning.

Man kunne tro at på et så magert grunnlag, for å si det

forsiktig, ville «V. G.» ikke gå videre. Men det utrolige skjer at «V. G.» forfølger saken, benytter den til et varselsrop om og mot fornyet antisemitisme i Tyskland. — Selvfølgelig, for «V. G.», er ikke tilfellet Auerbach isolert. Selvfølgelig, ja heldigvis, for «V. G.» er det et — krasst — uttrykk for at de gamle, onde krefter våkner til nytt liv i dette Tyskland. Vi skal se det hele for oss: forfølgelsene blusser opp igjen, først forsiktig, i «korrekte» former, senere slår det ut i lys lue, det påkaller vår hjelp til de forfulgte, mot de forferdelige tyskere —: antisemitismen «har en renessanse» i Tyskland! Hvor godt, om det var så, for «V. G.» I mange år frydet man seg her hjemme, hvis og når et tidligere NS-medlem (hirdmann, frontkjemper osv.) begikk en almindelig, en virkelig forbrytelse. Man var jo i virkeligheten ellers helt uten egentlige angrepspunkter mot dem. Nu er det mere takknemlig for visse deler av norsk presse å finne roten til alt ondt i Tyskland, idet man uten å blunke generaliserer ethvert tilfelle, eller, ryktet om et slikt. Men en kollega borte i Stockholm, som pleier å være bedre orientert enn de store internasjonale byråer, nemlig Svenska Dagbladets

faste Tysklands-korrespondent Arv. Fredborg, — gir «V. G.» denne gang et kraftig slag på munnen. Han skriver nemlig 17. 8. 52:

«De farhågor som många givit uttryck för under processens gång, att denna skulle ge upphov till en nyantisemitism i Tyskland, eftersom huvudpersonerna Auerbach och Ohrenstein båda var judar i framskjuten ställning, har emellertid icke besannats. Det förefaller som om detta till icke ringa del vore domarens förtenst». — Vi vet ikke om «V. G.» lederforfatter har lest A. Fredborgs korrespondanse i Svenska Dagbladet 2 dager i forveien, men når man i «V. G.» redaksjonelt skriver om en slik sak, ja så å si retter en åpen henstilling til den Vest-tyske forbundsrepublikk, da må man i elementær anstendighets navn forlange at vedk. skribent har satt seg minst like godt inn i saken som Svenska Dagbladets Tysklands-korrespondent. Slik som det står er det et skoleeksempel på hets.

Men denne sak har en annen side som også påkaller oppmerksomhet. Ved nærmere overveielse vil man nemlig bli klar over at «V. G.»'s leder selv inneholder en fordekt antisemitisme. I den innstilling at jøder ikke kan

eller bør dømmes av «nazist-er» ligger faktisk den anskuelse at motsetningsforholdet mellom jøder og nazister, dvs. domere i tiden opp til 1945, som eventuelt var medlemmer av det nasjonalsosialistiske parti, må bestå med nødvendighet, at det ikke var tilfeldig, men begrunnet i begge parters vesen, at det er et bedrag å tro at det ikke alltid må gjøre seg gjeldende hvor de to parter møter hverandre. For denne innstilling er enhver «nazistisk» dommer, til syvende og sist enhver tysker jødehater og skal forbli det til evig tid. — Når «V. G.» til slutt skriver: Ikke meget kan være viktigere for den nye tyske republikk enn å sørge for at en slik oppfatning (at antisemitismen har en renessanse i Tyskland), ikke med noen rett kan få festne seg, da er dette bare ord. For den som skriver det har allerede vist at han er overbevist om at antisemitismen er en nødvendighet i Tyskland. Og når det gjelder omsorgen, da er det jo så at det visse norske aviser vil skal være eller skje i Tyskland, det er eller skjer i Tyskland — til leserens forargelse.

Man kan spørre, hvorledes en slik antisemitisme kan få plass i «V. G.» Anstisemitismen er visstnok en bestand-

del av «Nazismen», og således må det da spørres etter årsaken til «V. G.»'s «nazisme». — En mulig forklaring er denne: Da lederen om «Auerbach-saken» er utenrikspolitisk stoff, og da vanlig en ved navn Bj. Gran (B. G.) skriver utenrikskronikkene i «V. G.», er vi tilbøyelig til å feste lit til det rykte som sier at den samme person en gang — før krigen — var medlem av NS., og det et meget aktivt medlem. Hvis så er tilfelle, vi tar forbehold om vi skulle gjøre «en skjelm urett», da må vedkommende rettelig bedømmes etter sin egen målestokk. Og hvem vil da si at vedk. B. G. ikke er «nazist»? Han mener jo selv åpenbart at «nazismen» er noe man ikke kan befri seg fra. Kan han da selv ha gjort det? Men enten det er B. G. eller en annen som har skrevet lederen, vedkommende må etter hele artikkelens innhold og tendens bli å karakterisere som en avgjort «fasco-nazi akra-basist», eller kort: en akra-basist, idet en akra-basist bl. a. er et menneske som uten fornuftig grunn søker å sværte en annen nasjon ved å skrive på en hetsaktig måte om dem, og i den forbindelse ikke unnser seg for å puste til den ild som i tur truet med å fortære de to antagonistene.

Anasicus.

FORBUNDET

“Elverumsfullmakten”

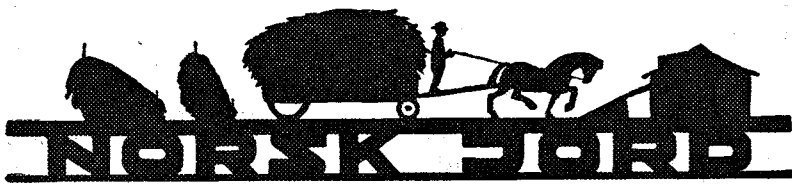
Stortingsdokument nr. 2—1945 ble — etter at det først var fordelt — trukket inn igjen og avløst av en såkalt «revidert» utgave. Etter sigende var man kommet i skade for i den første utgave å røpe ting som det ikke var meningen at almenheten skulle få vite. Det vil være av særdeles interesse om noen måtte være i besittelse av det opprinnelige utsendte dokument, ville overlate det til Forbundets sekretariat til avskrivning.

Riksadvokatens Meddelelsesblad

Forbundets sekretariat vil være takknemlig om noen vil selge eller låne ut til Forbundet de utkomne årganger av «Riksadvokatens Meddelelsesblad» (fra 1945 og utover).

Forbundet

Kierschowsgt. 5 — Oslo, telefon 37 76 96.

Ny skattelov fra 1. jan. 1954

Det er vedtatt ny skattelov for landet. Dette gjelder da i første rekke prosentligning av jord-, hage- og skogbruk. Loven trer først i virksomhet 1. januar 1954.

Den nye skattelov går ut på at jord-, hage- og skogbruk blir stilt likt med andre næringer når det gjelder skatteutmålingen. Det blir gjennomført direkte ligning som tar sikte på å få fram den enkelte skatteytters faktiske inntekt. Dette fremtvinger regnskapsplikt for alle bønder.

Uten å komme inn på lovens detaljer må det være grunn til å stusse over at bondene fremdeles blir satt i særklasse når det gjelder kostdagsprisen. Alle andre næringer får fullt fradrag for kostutgifter de har til sine arbeidere, men bondene skal ik-

ke få godkjent sine faktiske utgifter.

Det er vel ingen næring som i sammenligning med jord-, hage- og skogbruk er henvisning til å ha sine arbeidere i full pensjon. Det er for de fleste en absolutt nødvendighet hvis de i det hele tatt vil ha fremmed hjelp.

Skatteloven fastslår fremdeles at det er vedkommende fylkesskattestyre som etter forslag fra ligningsnemndene skal fastsette kostdagsprisen som da vil bli fastsatt like stor for alle bruk innen fylket eller deler av fylket.

Det må være en oppgave for NORSK JORD og sende en begrunnet henvendelse til Riksskattestyret om å få rettet på denne urettferdighet.

Januar, 1953.

AHG.

MENNESKET og STATEN

I sin bok «Tanker mellom barken og veden» skriver Sigurd Hoel:

«En Dreyfussak i vår tid? En verdensoppinion fordi en ung Gorki blir arrestert? Utenkelig. Midt i den overveldende mengden av overgrep og urett som hver dag skjer over alt, blir det i lengden umulig å samle interessen om noe enkelt tilfelle. — Men det der er et uhyggelig symptom. Har vi ikke lenger tid og kraft til å bli opprørte over en urett begått mot en enkelt, da har vi allerede forrådt mennesket til det store, sjelløse uhyre som heter STATEN!»

«I DET ØYEBLIKKET Tyskland står rustet, og Vesten er på det rene med at den kan ikke la dette rustede Tyskland gå sammen med Sovjet-blokken, er det Tyskland som er situasjonens egentlige herre.

Tyskerne selv er fullt på det rene med dette, og de bryr seg heller ikke om å legg skjul på hva de tenker».

(Einar Maseng i boken: «Det kløvde Norden mellom de store stater».)

«ADBEIDSLØSHET er noe fryktelig. Ingen melodi kan være dystre enn den kniv og gaffel spiller i en tom unica på hjemmeveien med oppsigelseslappen i lommen».

(D. N.)

LEDERNES VISDOM

Den respektløse Sigurd Hoel skriver i sin bok «Tanker mellom barken og veden»:

«Hvor meget frihet og fri bevegelse har det enkelte menneske egentlig i behold i nutidssamfundet? Slagorden og ordrene lyder: Betal din skatt! Utfyll dine skjemaer! Still deg i kø! Drikk dine glass! for det tjener staten på! men stem alkoholen ned, for husk at den er syndig! Tro på ledernes visdom, selv om du aner, nei vet, at de er like dumme som du, og egentlig hverken vet eller aner hva de gjør. Gled deg til alderdommen og pensjonen, som på det tidspunkt vil være redusert til henimot null, takket være den evig synkende pengeverdien. Og når du ser på dine slitte sko-såler, så husk på at i det mørkeste Afrika må folk gå bar-bent!»

«JE TATTE DE VA MI PLIKT I 1945».

Gardbruker H fra Rakkestad forteller.

«I hoionna 1945 ringte je opp tel landsvikeleiren på Havnäs og legde 3 frontkjempere. Dom sku bli sent mæ pr. bil sa han som legde ut på Havnäs. Morran etter møtte je opp ve krösse fær å ta mot dom. Dom sat bak på lasteplanen, og je så trast at de va 3 spenstige karer i tjugeåra.

Noe vakt hadde dom ette me sæ — men sjafføren stakk ei kragrefle te mæ og sa at je sjøl måtte væra vakt på dom. Je sku gå me kragen i handa sa'n og vesom atte noen ta dom færskøkte å stikke av, va de bare fær mæ å plaffe'n ne. Je så nokk at kara flirte, og je må si som sant er at je ette lekte detta spele; men je tatte de va mi plikt og dæme sa je te kara at dom fekk følge me.

Da vi jekk himover tænkte je at de måtte vel væra det beste, jussom å bli govønner me dom. Derfor så spurte je så rolig som mulig å dom het, å da kom de fram at de va sønner ta kjente bønder i Østfold alle tre.

Hetenstid hadde je gått med kragen i næven; men nå smokka je'n over skuldra. —

Da vi kom him, hengte je kragen på en spiker høgt oppe på stuguveggen. Den kunne jo være ladd fær alt de je visste og sjøl skulle je jo ærbe. Slike ærbeskarer har je ette hatt på gården min hokke før hell sea. Noen betaling skulle dom ette ha heller. Je betalte bare ei lita avgift tel Bolstad'n som je veste dreiv et slags gårdsbruk i Trøgstad og som bifortenst hell hovedfortenst styrte Havnäsleiren og legde ut folk dom hadde fanga inn.

Da dom sku gå bort tel hovedveien om kvellen fær å bli tatt opp ta denne leirbilen, så tok je kragen ne ta spikeren og flidde den tel en ta frontkjemperne. — «Ta den me tel sjafføren dors», sa je, «je følger ette me døk, men stor takk skær dere ha fær godt ærbe».

Sea legde je ette folk ta Bolstad'n.

«Jeg er også frontkjemper og dermed landsviker, gardbruker H!»

«Tal ette slik! Je kunne fare i flint nær je tenker på all denna ufattelige dårskapen!»

Jens.

Kommisjonærer søkes over hele landet

FOLK og LAND

PPRIMA, NYSALTA TORSKEFILET

leveres i nye tønner innveietnetto 110 kg.

PRIMA NYSALTA UER, leveres i tønner a 90 kg.

PPRIMA SKINN & BENFRIKLEPPFISK leveres i kasser a 50 kilopakker.

PRIMA HEL KLEPPFISK i baller a 50 kilo, fin underordnet sortement av kleppfisk billig; anbefales handlende og forbrukere, til rimelige priser.

OTTO OTTESEN — HAVNERAAS A/S.

Telegr.adr. Havneraas, Kristiansund N.

KIRKEN og MENNESKENE

Otto Morgenstjerne skriver i en polemikk i «Morgenbladet» 8. januar 1953:

«Den kristne kirke hverken har gjennom tidene hatt eller har i dag noe monopol på den rette oppfatning av de åndelige ting. Derfor har til alle tider mer selvstendig anlagte mennesker innen kristenheten, det være innen den romersk-katolske eller senere innen de forskjellige protestantiske kirkesamfund, søkt sine egne veier til erkjennelse av sannheten, ofte i skarp opposisjon til kirkenes bekjennelse og maktbetonte autoritetskrav. Den protestantiske kirke har heldigvis ikke lenger særlig store maktmidler til å øve meningstvang overfor sine egne medlemmer eller andre, men dessverre forekommer det stadig at dens teologer og prester ikke generer seg for å villed sine får og hvem andre de kan nå ved misvisende fremstillinger av åndsretninger de ikke liker — fordi de ikke forstår dem. —

To menn, Lee Syang og Hsieh Han hadde forsøkt attentat på den nordkoreanske president. De blev dømt til døden og blev ført til retterstedet i et herrers uvær med storm og sne. Hsieh Han sier så til sin lidelsesfelle:

— Det er hårdt å vandre sin siste gang på jorden i et slikt forferdelig vær.

— Men, kjære Hsieh, svarte Lee Syang. — Hva sier du så om våre voktere, som må gå den lange vei tilbake i det samme været?

Mange gode bøker av forskj. slags realiseres til innbruddspris. Be om prisliste som sendes mot svarporto 15 øre.

HEURECA T/W, Maridalsveien 205.

B Ø K E R mottas til innbinding. SIG. HAGA, adr. Lillehammer.

FRØHAVRE TILSALGS Sol II rensed og beiset, første klassen såhavre sp. 98 %, kr. 0,92 pr. kg inkl. sekker.

PER LIE Kapp, Ø. Toten.

SKRIVEMASKINER

Et mindre parti Rheinmetall Portable med koffert og 1 års garanti ankommet. Pris kun kr. 562,—. Avbetaling innrømmes.

SVERRE JACOBSEN Ilseng.

REISENDE!

Importagent med agentur i maskiner og verktøy søker yngre teknisk interessert forretningskyndig mann — som mot provisjon kan besøke industrien.

Bill. mrk. 'Salgsrepresentant' til bladets eksp.

RULLEGARDINER

i prima mønstret og ensfarvet duk kjøpes fordelaktig hos

A. E. NUMMEDAL, Munkerekken, Tønsberg Selgere ansettes på provisjonsbasis.

Overrettsakfører SOLVEIG STANG

Selvangivelser, konferanser etter avtale. Tlf. 37 96 26 Oslo.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2. Tlf. 44 36 99.

Bøker til innbinding formidles.

HEURECA T/W Maridalsveien 205, Oslo Telefon 38 06 08

Har Du fornyet abonnementet?

Har kommunistene . . .

(Forts. fra side 1)

gjennomgåelse og sendt den tilbake til politiet. Etterforskningen har pågått i lang tid — sier statsadvokaten.

En politifullmektig ved Kongsberg politikammer forteller at han ikke har hatt noen befatning med saken og kjente ikke noe til den. Politimesteren var i et møte da vi ringte.

Overrettssakfører SAGAAS, Kongsberg, som har saken for de som er blitt utpekt av bygdesladderer som store syndere,

forteller at han sender saken over til politikammeret igjen med det første. — Det har vært mest om å gjøre å få saken etterforsket, uttaler han på vår forespørsel. Politiet har ikke nektet etterforskning, men det er visse ting som det ikke har ønsket å opplyse noe om.

— Er det her »overvåkningspolitiet» kommer inn?

— Det kan jeg ikke uttale meg om. Men som sagt, dokumentene går nå tilbake til politiet og så får vi vente og se.

Da Johan Bojer . . .

(Forts. fra side 1)

ker øynene for hvad som gjorde at vi selv ligger der vi er».

«En annen gang er det mange som sier. Bare ikke nå. Siden skal vi nok rydde op og straffe de skyldige. — Men siden, når blir det? Når det er vokset mose på forbrytelsene, så de for de fleste er glemt?»

«En og annen hadde jo sagt fra. Men nåde ham. Han fikk vite, at han var krigshisser, militarist, nazist. — Hos oss

er vi ferdig med tingen, når vi har fått klebet den riktige politiske merkelapp på den. Et styre som først avrunder og siden går til krig. Hvert år blev det i lange tider sendt agenter til ekserserplassene, som skulle ødelegge disiplinlinen. — Avrustningen skulle fullbyrdes til grunnen. Ikke bare materielt, men også moralsk. En general fortalte mig for et år siden at når han en sjelden gang viste sig på gaten i uniform, så var det mange som fulgte efter og pep Og efter en så

grundig ødeleggelse av forsvaret går det samme styret til krig. Gis det noe eventyr som kan hamle op mot dette?»

«Sjefen for kavalleriregimentet nordenfjells melder til sine overordnede, at hans avdeling mangler alt som kan gjøre den skikket til å gå i felt. Hjelper ikke. De skal likevel avsted. Nu skal karene ut og redde Norge. Og de som er skyld i at guttene våre må gå vergeløse mot en overlegen fiende, de berger seg selv i sikkerhet, først til Nordland, så til London. Og for sikkerhets skyld tar de vår gullbeholdning med. Og fra det fjerne forlanger de at vi værsgod skal være tapre og redde Norge! Er det ikke eventyr? Men vi skal ikke tale om det. — Hyss! Siden engang. Men ikke nu. For de fremmede kunde se vi vasker vårt linned og det er ikke bra».

«Spørsmålet er: Når vi ikke anklager de skyldige — ser det ikke da ut som at vi gjør oss til deres hælere? Og hælere er medforbryter, er det ikke så? I Frankrike setter man de skyldige for krigsrett. Vi har inntil videre ut-

nevnt en av de verste til skoleinspektør på Hamar. Kommer de andre hjem så skal du se vi reiser dem æresporter på Karl Johan».

Ja, — slik skrev Johan Bojer i 1940.

DE KJÆRE BARNA —

«Churchill er ikke i den heldige stilling som Oscar Torp, at han kan klare seg uten dollarhjelp. Norge er jo et av de få land som gjør det», skriver «Vestfold Arbeiderblad» i barnespalten 3. 1. 53.

(Men — la bare ikke Eisenhower få se det, når han blir president).

HVEM SKAPTE KAOS?

En italiensk jurist, en engelsk læge, en fransk arkitekt og en russisk embedsmann møttes på en kafé. Under samtalen kom de i diskusjon om hvad som er den eldste profesjon i verden. Juristen må ha vært den første, mente italieneren, for uten visse lover kunne verden ikke ha eksistert. Lover, svarte englanderne — hvorledes skulle Kain og Abel ha kommet til verden, hvis det ikke hadde vært læger til?

— Dere tar feil begge to, sa franskmannen, for selvfølgelig var det bruk for en arkitekt til å skape orden ut av kaos.

— Kaos! gjentok russeren foraktelig. — Hvem skapte så kaos!

BE HAM BRUKE TELEFONEN!

NATO's generalsekretær, lord Ismay, blev en dag i sitt kontor i Palais Chaillot i Paris forstyrt av voldsomme rop i kontoret nedenunder. Han sendte en sekretær ned for å undersøke saken og denne forklarte så at det var hr. P. som snakket med Island.

— Hm, sa Ismay — be ham bruke telefonen neste gang.

Apropos Ismay, han skal være en vittig hund og ynder å fortelle følgende:

Mannen var død og hans bære stod foran alteret i kirken. Presten talte til følget og da særlig til enken og hennes sønn. Han gav en hjertevarm skildring av den arbeidssomme, hederlige og gode familiefar. Og da tok enken sin sønn ved hånden og sa: La oss gå. Vi er kommet til forkjert begravelse.

ADAM spaserte i Paradiset. Det var før Eva. Han var alene. Ved en busk møtte han en ung mann.

— Men hvem i all verden er du? spurte han.

— Jeg er det første menneske i verden Jeg er russer. —

DET var på skolen i Warszawa. Lærerinnen spurte en liten søt pike. — Hvem er din far?

— Stalin.

— Riktig, og hvem er din mor?

— Polen.

— Riktig. Og hva ønsker du mest i verden?

— At far vil la mor være i fred.

Et lite glimt fra Europas nordligste leir for politiske fanger anno 1952

En liten and hadde forvillet seg innafør leirområdet. Muligens var det imot dens egen vilje. Dessuten er der ingen som blir forespurt om de vil ta opphold i en slik leir. Faktum var nå at den var kommet der og hadde ingen muligheter for å komme derfra. — Den var død, men sjøl om den lå der livløs så vakte det adskillig munterhet i fangeflokken som sto omkring og beskuet den.

I en slik fangeleir hvor årene glir sammen og blir et langt døgn — hvor intet nytt hender og hvor en blir hverdagsgrå i strømmen av små, bittesmå realiteter, der skulle anden møte sitt endelig.

— Er det sjanser for å få vinger på, dersom jeg spiser den med fjøra på? spør Biggen.

— Hva da, tenker du på flukt?

— Nei, men det kunne vært artig å føle seg salig.

— Salig, du, bruk ikke fremmedord.

Etter rådslagning ble anden gitt til leirens mesterkokk Håkon.

— Du har vel mest interesse av den for videreutdanning i faget ditt. Du har jo hatt lang trening når det angår mat med bust på, eller mat med finner på. Dette er jo noe helt nytt «mat med fjør på».

— Aha, le canard, det blir saker, smilte kokken og grep anden om halsen og sprang inn til læreøkene sine.

3 timer senere var Håkon i full sving med fjørplukking. — Fjør og dun seilte rundt i rommet og borte i sengen lå Per og Børe og hostet dun og drømte om andesteik.

Arbeidet gikk sin gang — og snart lå anden ferdig til steking. Håkon var stolt av arbeidet sitt. — Der lå den ferdigsydd og med «høstpakkens» svisker og eple i vom-

men. Kokken hadde gått metodisk til verks. Han glemte alt omkring seg, både fangenskap og ubehageligheter. For ham var dette svenneprøven. Ville anden smake slik som gjester ved et hotell forlangte den skulle smake?

Plutselig kom inspektøren inn på kjøkkenet.

— Hm, skal De lave fuglesteik?

— Ja, jeg har fått noe å øve meg på — gjør det noe? spurte Håkon.

Bare et «hm» var svaret han fikk. 7 års fangenskap hadde lært Håkon en del om lyder m.v. når disse kom fra «gullsnorene», og dette «hm» fortalte sitt. 10 min. senere ble han innkalt til inspektørens kontor og her ble han kryssforhørt av direktøren og inspektøren om hvordan anden var kommet inn i leiren. Håkon forsto på deres oppførsel at det måtte være en meget alvorlig forbrytelse det som eventuelt måtte ha foregått når en får inn en slik and.

— Jeg har fått den, svarte Håkon, og noe mer fikk de ikke ut av ham.

Jeg har i fangetiden gått inn for å utdanne meg i et fag, slik at jeg kunne noe når

jeg engang sto utenfor piggtråden. I over 5 år har jeg stått ved kjøkkengrytene og i samme tid har jeg benyttet min fritid for å lære — lære og lære mest mulig om koking. Fængslet har ikke skutt til så meget som en krone for kjøp av lærebøker — alt har jeg kjøpt sjøl. Er ikke mitt fag like så nødvendig som andre fag? — Jeg har nå fått en and med fjørene på. Ingen andre fanger kunne tenke seg å få inn en uferdig and, men jeg fikk det fordi jeg skulle få øve meg i faget. Hadde jeg bestemt meg for å bli smed så kunne det tenkes at jeg hadde fått inn en ambolt, eller maling dersom jeg ville bli maler. — Ingen ville da kryssforhøre meg om hvordan disse ting var kommet inn i leiren. — Hvorfor er forbrytelsen så stor når det angår en and? — Kokken kjempet hardt for sin stakars lille and, men det var som å henvende seg til en stakk. Likevel smilte han medlidende til disse to store herrer, — han hadde råd til dette. Arenes motgang hadde vennet ham til meget. Han forlot kontoret og gikk tilbake til kjøkkenet og til steika.

En stund etter kom inspektøren inn på kjøkkenet og forkyndte at anden var beslaglagt og at den øyeblikkelig skulle tas ut av stekeovnen.

Det nyttet svært lite om kokken spurte om han ikke kunne få steke den ferdig for derved å få konstatert smaken. Det som var bestemt sto ikke til endring.

Kokken tok ut anden og gav den til inspektøren. Atter engang smilte han — han hadde god råd på smil — om 14 dager skulle han likevel ut i friheten og hvorfor da irriteres av slik smålighet og derved muligens miste sjansen til frihet. Der skulle så lite til før en fikk på rullebladet sitt «umulig fange».

14 dager senere gikk Håkon ut i friheten og anden ble liggende, men nå var det gått gjæring i sviskene og eplet.

«Års fangenskap kan en lett glemme, men noe som en fange aldri vil kunne glemme er de "små glimt" som hans foresatte sørget for å strø utover den vei som var tung nok fra før av å gå på», var kokkens mening da han — uten sko på føttene gikk ut av fangeleiren.

HEL